

PRESUDA SUDA (veliko vijeće)

22. siječnja 2013. (*)

„Direktiva 2010/13/EU – Pružanje audiovizualnih medijskih usluga – Članak 15. stavak 6. – Valjanost – Događaji od velikog interesa javnosti koji su predmetom isključivih prava emitiranja – Pravo televizijskih kuća na pristup takvim događajima u svrhu proizvodnje kratkih informativnih izvješća – Ograničenje moguće naknade imatelju isključivog prava na iznos dodatnih troškova nastalih omogućavanjem takvog pristupa – Povelja Europske unije o temeljnim pravima – Članci 16. i 17. – Proporcionalnost”

U predmetu C-283/11,

povodom zahtjeva za prethodnu odluku na temelju članka 267. UFEU-a, koji je uputio Bundeskommunikationssenat (Austrija), odlukom od 31. svibnja 2011., koju je Sud zaprimio 8. lipnja 2011., u postupku

Sky Österreich GmbH

protiv

Österreichischer Rundfunk,

SUD (veliko vijeće),

u sastavu: V. Skouris, predsjednik, K. Lenaerts, potpredsjednik, A. Tizzano, M. Ilešič, T. von Danwitz (izvjestitelj) i J. Malenovský, predsjednici vijeća, A. Borg Barthet, U. Löhmus, J.-C. Bonichot, C. Toader, J.-J. Kasel, M. Safjan i D. Šváby, suci,

nezavisni odvjetnik: Y. Bot,

tajnik: A. Impellizzeri, administratorica,

uzimajući u obzir pisani postupak i nakon rasprave održane 24. travnja 2012.,

uzimajući u obzir očitovanja koja su podnijeli:

- za Sky Österreich GmbH, G. Engin-Deniz, *Rechtsanwalt*,
- za Österreichischer Rundfunk, S. Korn, *Rechtsanwalt*,
- za njemačku vladu, T. Henze i J. Möller, u svojstvu agenata,
- za poljsku vladu, M. Szpunar, u svojstvu agenta,

- za Europski parlament, R. Kaškina i U. Rösslein, u svojstvu agenata,
 - za Vijeće Europske unije, R. Liudvinavičiute-Cordeiro i J. Herrmann, u svojstvu agenata,
 - za Europsku komisiju, G. Braun, S. La Pergola i C. Vrignon, u svojstvu agenata,
- saslušavši mišljenje nezavisnog odvjetnika na raspravi održanoj 12. lipnja 2012.,
donosi sljedeću

Presudu

- 1 Zahtjev za prethodnu odluku odnosi se na valjanost članka 15. stavka 6. Direktive 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (u daljnjem tekstu: Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama) (SL L 95, str. 1. i ispravak SL L 263, str. 15.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 7., str. 160.).
- 2 Zahtjev je upućen u okviru spora između Sky Österreich GmbH (u daljnjem tekstu: SKY) i Österreichischer Rundfunk (u daljnjem tekstu: ORF) o financijskim uvjetima pod kojima ORF ima pravo dobiti pristup satelitskom signalu radi proizvodnje kratkih informativnih izvješća.

Pravni okvir

Pravo Unije

Direktiva 2007/65/EZ

- 3 Direktiva Vijeća 89/552/EEZ od 3. listopada 1989. o usklađivanju određenih odredbi propisanih zakonima i drugim propisima u državama članicama u odnosu na obavljanje djelatnosti televizijskog emitiranja (SL L 298, str. 23.), kako je izmijenjena Direktivom Europskog parlamenta i Vijeća 2007/65/EZ od 11. prosinca 2007. (SL L 332, str. 27.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 6., svezak 8., str. 314.). Člankom 1. stavkom 9. ove potonje u Direktivu 89/552 umetnut je članak 3.k kojim se predviđa pravo televizijskih kuća da u svrhu proizvodnje kratkih informativnih izvješća koriste kratke isječke sa signala televizijske kuće koja prenosi događaje od velikog interesa javnosti i u pogledu kojih je ta televizijska kuća stekla isključiva prava emitiranja.

- 4 Što se tiče moguće naknade, člankom 3.k stavkom 6. predviđeno je da takva naknada ne smije premašivati iznos dodatnih troškova izravno nastalih omogućavanjem pristupa.
- 5 U skladu s člankom 3. stavkom 1. prvim podstavkom Direktive 2007/65 države članice dužne su do 19. prosinca 2009. donijeti zakone i druge propise potrebne za usklađivanje s tom direktivom.
- 6 Prema njezinom članku 4. Direktiva 2007/65 stupila je na snagu dan nakon objave u *Službenom listu Europske unije*, odnosno 19. prosinca 2007.

Direktiva 2010/13

- 7 Direktiva 89/552, kako je izmijenjena Direktivom 2007/65, stavljena je izvan snage člankom 34. stavkom 1. Direktive 2010/13 čija uvodna izjava 48. glasi:

„Prava na televizijsko emitiranje za događaje od velikog interesa za javnost mogu steći televizijske kuće na temelju isključivosti. [Televizijske kuće mogu steći isključiva prava televizijskog emitiranja događaja koji su od velikog interesa javnosti.] Međutim, bitno je promicati pluralizam kroz raznolikost proizvodnje i programiranja vijesti u Europskoj uniji i poštovati načela priznata člankom 11. Povelje Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja).”

- 8 Uvodna izjava 55. Direktive 2010/13 glasi:

„Kako bi se zaštitila temeljna sloboda primanja informacija i osiguralo da interesi gledatelja u Europskoj uniji budu u potpunosti i odgovarajuće zaštićeni, oni koji ostvaruju isključiva prava na televizijsko emitiranje [imatelji isključivih prava televizijskog emitiranja] događaja od velikog interesa za javnost bi trebali jamčiti [dodijeliti] drugim televizijskim kućama pravo na uporabu kratkih isječaka za opće informativne programe pod pravičnim, razumnim i ne-diskriminacijskim [nediskriminirajućim] uvjetima uzimajući u obzir isključiva prava. Te bi uvjete trebalo priopćiti pravodobno prije održavanja događaja od velikog interesa za javnost kako bi se osiguralo dovoljno vremena ostalima da ostvare to pravo. [...] Ti se kratki isječci mogu koristiti za emitiranja u Europskoj uniji na svim kanalima, uključujući [...] sportske kanale i ne prelaze [ne mogu prelaziti] 90 sekundi. Pravo pristupa kratkim isječcima primjenjuje se na prekograničnoj osnovi samo gdje je to potrebno. Stoga bi televizijska kuća prvo trebala zatražiti pristup od televizijske kuće koja ima poslovni nastan u istoj državi članici i ima isključiva prava na događaj od velikog interesa za javnost.

Pojam općih informativnih programa ne pokriva prikupljanje kratkih isječaka u zabavnim programima [ne bi smio uključivati zabavne programe sastavljene od kratkih isječaka]. [...]

- 9 Člankom 15. navedene direktive predviđeno je sljedeće:

„1. Države članice osiguravaju da za potrebe [proizvodnje] kratkih novinskih [informativnih] izvješća, svaka televizijska kuća [s poslovnim nastanom u Europskoj uniji] ima pristup na pravednoj, razumnoj i nediskriminirajućoj osnovi događajima od velikog interesa za javnost koje na isključivoj osnovi prenosi televizijska kuća u njihovoj nadležnosti.

2. Ako druga televizijska kuća s poslovnim nastanom u istoj državi članici, kao i televizijska kuća koja traži pristup, stekne isključiva prava na događaj od velikog interesa za javnost, pristup se traži od te televizijske kuće.

3. [Države članice osiguravaju da takav pristup bude zajamčen time što televizijskim kućama omogućuju da slobodno biraju kratke isječke s prijenosnog signala televizijskih kuća pri čemu se, ako to nije nemoguće zbog praktičnih razloga, navodi barem njihov izvor.]

4. Kao drugo rješenje za stavak 3., države članice mogu uspostaviti jednak sustav koji postiže pristup na pravednoj, razumnoj i nediskriminirajućoj osnovi putem drugih načina. [Kao alternativa stavku 3., države članice mogu uspostaviti jednakovrijedan sustav koji na druge načine omogućava pravičan, razuman i nediskriminirajuć pristup.]

5. Kratki isječci koriste se isključivo za opće informativne programe i mogu se koristiti u audiovizualnim medijskim uslugama na zahtjev samo ako se nudi isti program na odgođenoj osnovi od strane istog pružatelja medijske usluge. [Kratki isječci upotrebljavaju se isključivo za opće informativne programe, a u audiovizualnim medijskim uslugama koje se pružaju na zahtjev mogu se upotrebljavati samo ako isti pružatelj medijske usluge nudi isti program s vremenskim odmakom.]

6. Ne dovodeći u pitanje stavke od 1. do 5., države članice osiguravaju, u skladu sa svojim pravnim sustavima i praksama, određivanje načina i uvjeta u vezi s pružanjem tih kratkih isječaka, posebno, svih postupaka za naknadu, najveću duljinu kratkih isječaka i vremenskih ograničenja za njihov prijenos. [Ako je predviđena] naknada, ona [ne premašuje iznos dodatnih troškova izravno nastalih omogućavanjem pristupa].”

Nacionalno pravo

10 Člankom 5. stavkom 4. Saveznog zakona o ostvarivanju isključivih prava televizijskog prijenosa [(Bundesgesetz über die Ausübung exklusiver Fernsehübertragungsrechte) (u daljnjem tekstu: Fernseh-Exklusivrechtgesetz), BGBl. I, 85/2001] bilo je do 30. rujna 2010. predviđeno da u slučaju nepostizanja dogovora između televizijskih kuća odluku o tome treba li pravo na proizvodnju kratkih informativnih izvješća dodijeliti televizijskoj kući i, prema potrebi, pod kojim uvjetima donosi Bundeskommunikationssenat.

11 Od 1. listopada 2010. navedenim člankom 5. stavkom 4. u vezi s člankom 5. stavkom 2. predviđeno je da televizijska kuća, koja je stekla isključiva prava emitiranja događaja od općeg informativnog interesa i koja je svakoj televizijskoj kući koja to zatraži dužna

dodijeliti pravo da iz signala proizvede kratka informativna izvješća koja će sama emitirati, ima pravo samo na naknadu dodatnih troškova izravno nastalih omogućavanjem pristupa signalu.

- 12 Bundeskommunikationssenat je ustanovljen saveznim zakonom o osnivanju Kommunikationsbehörde Austria i Bundeskommunikationssenata (Bundesgesetz über die Einrichtung einer Kommunikationsbehörde Austria und eines Bundeskommunikationssenates, BGBl. I, 32/2001, u daljem tekstu: KOG) u svrhu nadziranja odluka Kommunikationsbehörde Austria (austrijsko regulatorno tijelo u području komunikacija, u daljnjem tekstu: KommAustria) i izvršavanja, kao kolegijalno tijelo sa sudskom komponentom u smislu članka 20. stavka 2. saveznog ustavnog zakona (Bundes-Verfassungsgesetz), sudskog nadzora nad ORF-om.
- 13 Člankom 36. stavcima od 1. do 3. KOG-a, u inačici koja je bila na snazi u trenutku nastupa činjenica u glavnom postupku, predviđeno je sljedeće:
- „1. Bundeskommunikationssenat se osniva pri Uredu saveznog kancelara kako bi nadzirao odluke KommAustrie [...].
2. Bundeskommunikationssenat odlučuje u posljednjem stupnju o žalbama na odluke KommAustrie [...], osim o žalbama u upravnim stvarima kaznenopravne naravi.
3. Odluke Bundeskommunikationssenat nije moguće ukinuti ili izmijeniti u upravnom postupku. Žalbe na njegove odluke mogu se uložiti Verwaltungsgerichtshofu (upravnom sudu).”
- 14 Člankom 37. stavcima 1. i 2. KOG-a predviđeno je sljedeće:
- „1. Bundeskommunikationssenat broji pet članova od kojih su troje suci. U obavljanju svojih dužnosti članovi Bundeskommunikationssenata neovisni su i nisu vezani nikakvim uputama ili nalogima. Članovi Bundeskommunikationssenata među svojim članovima koji su suci biraju predsjednika i zamjenika predsjednika.
2. Članove Bundeskommunikationssenata imenuje, na prijedlog savezne vlade, savezni predsjednik na vrijeme od šest godina. Za svakog člana imenuje se zamjenik koji ga u slučaju njegove spriječenosti mijenja.”
- 15 Prema članku 20. stavku 2. saveznog ustavnog zakona:
- „Zakonodavac može tijelo
- [...] 3. osnovano kao kolegijalno tijelo koje odlučuje u zadnjem stupnju i čije odluke nije moguće ukinuti ili izmijeniti u upravnom postupku te u čijem je sastavu barem jedan sudac

[...] osloboditi obveze postupanja u skladu s uputama koje mu je dalo hijerarhijski nadređeno tijelo. [...]"

Glavni postupak i prethodno pitanje

- 16 KommAustria je ovlastio Sky da putem satelita emitira kodirani digitalni televizijski program „Sky Sport Austria”. Ugovorom od 21. kolovoza 2009. Sky je stekao isključiva prava emitiranja utakmica lige Europa League na austrijskom državnom području u sezonama od 2009/2010 do 2011/2012. Sky navodi da njegovi godišnji troškovi za licenciju i produkciju iznose nekoliko milijuna eura.
- 17 Dana 11. rujna 2009. Sky i ORF sklopili su sporazum kojim se ORF-u daje pravo na proizvodnju kratkih informativnih izvješća i određuje naknada od 700 EUR po minuti takvog izvješća. U pogledu te naknade, stranke su vremenski ograničile rok valjanosti sporazuma do datuma stupanja na snagu izmjena članka 5. Saveznog zakona o ostvarivanju isključivih prava emitiranja, odnosno do 1. listopada 2010.
- 18 Na ORF-ov zahtjev uloženi u studenom 2010., KommAustria odlučio je da je Sky, kao imatelj isključivih prava emitiranja, dužan ORF-u dodijeliti pravo na proizvodnju kratkih informativnih isječaka, ali da nema pravo zahtijevati naknadu veću od iznosa dodatnih troškova izravno nastalih omogućavanjem pristupa satelitskom signalu, koji u ovom slučaju ne postoje. Istodobno je odredio uvjete pod kojima ORF smije ostvarivati to pravo. Obje stranke uputile su Bundeskommunikationssenatu žalbu na tu odluku.
- 19 U svojoj odluci kojom upućuje zahtjev za prethodnu odluku Bundeskommunikationssenat se poziva, u mjeri u kojoj se to tiče dopuštenosti zahtjeva za prethodnu odluku, na presudu od 18. listopada 2007., Österreichischer Rundfunk (C-195/06, Zb., str. I-8817.), te smatra da bi se i u ovom predmetu trebao smatrati sudom u smislu članka 267. UFEU-a s obzirom na to da i u ovom predmetu kao i u onom u kojem je bila donesena navedena presuda vrijede ista pravila o nadležnosti.
- 20 U pogledu merituma, Bundeskommunikationssenat smatra da pravo na proizvodnju kratkih informativnih izvješća predstavlja zadiranje u pravo vlasništva, kako je utvrđeno člankom 17. Povelje, televizijske kuće koja je ugovorom stekla isključiva prava emitiranja događaja od velikog interesa javnosti (u daljnjem tekstu: imatelj isključivih prava emitiranja).
- 21 Pozivajući se osobito na članak 52. stavak 1. Povelje, Bundeskommunikationssenat se pita je li odredba direktive kojom se tijelima države članice onemogućuje da predvide naknadu za takvo zadiranje u pravo vlasništva u skladu s načelom proporcionalnosti. On smatra da se člankom 15. stavkom 6. Direktive 2010/13 kojim se od država članica zahtijeva da odrede načine i uvjete u vezi s pravom proizvodnje kratkih informativnih isječaka ne može nadoknaditi takovo zadiranje. Bundeskommunikationssenat smatra da je, osobito s obzirom na načelo proporcionalnosti, potrebno donijeti pravilo kojim bi se omogućilo da se prilikom izračuna odgovarajuće naknade u obzir uzmu okolnosti

pojedinačnog slučaja i osobito predmet isključivih prava emitiranja te iznos koji je njihov imatelj platio kako bi ih stekao.

- 22 Prema Bundeskommunikationssenatu, članak 15. Direktive 2010/13 osobito je sporan u slučaju kada su isključiva prava emitiranja bila stečena prije stupanja na snagu navedene direktive, a zahtjev za dodjelu prava na proizvodnju kratkih informativnih izvješća bio postavljen nakon stupanja na snagu nacionalne odredbe kojom je u nacionalno zakonodavstvo bio prenesen taj članak 15.
- 23 U tom kontekstu, Bundeskommunikationssenat se poziva na odluke Bundesverfassungsgerichta (njemački savezni ustavni sud) i Verfassungsgerichtshofa (austrijski ustavni sud) u kojima je bilo utvrđeno da je davanje prava na proizvodnju kratkih informativnih izvješća bez naknade neproporcionalno te stoga predstavlja povredu slobode izbora i obavljanja zanimanja u smislu članka 12. njemačkog temeljnog zakona (Grundgesetz) i prava vlasništva u smislu članka 5. austrijskog temeljnog zakona o općim pravima državljana (Staatsgrundgesetz über die allgemeinen Rechte der Staatsbürger) kao i članka 1. Dodatnog protokola br. 1 Europskoj konvenciji o zaštiti ljudskih prava i temeljnih sloboda potpisanoj u Parizu 20. ožujka 1952. (u daljnjem tekstu: Dodatni protokol).
- 24 U tim okolnostima, Bundeskommunikationssenat je odlučio prekinuti postupak i uputiti Sudu sljedeće prethodno pitanje:

„Je li članak 15. stavak 6. [Direktive 2010/13] u skladu s člancima 16. i 17. [Povelje] [...] te s člankom 1. Dodatnog protokola [...]?”

O prethodnom pitanju

Dopuštenost

- 25 Prvo valja provjeriti je li Bundeskommunikationssenat, u kontekstu ovog predmeta, sud u smislu članka 267. UFEU-a te slijedom toga je li taj zahtjev za prethodnu odluku dopušten.
- 26 Prilikom utvrđivanja je li tijelo koje je uputilo zahtjev sudu u smislu članka 267. UFEU-a, a što je pitanje koje potpada isključivo pod pravo Europske unije, prema ustaljenoj sudskoj praksi, Sud procjenjuje sve elemente, kao što su njegova utemeljenost na zakonu, stalnost, svojstvo obvezne nadležnosti, kontradiktorna priroda postupka, primjena pravnih pravila, te njegova neovisnost (presuda od 14. lipnja 2011., Miles i dr., C-196/09, Zb., str. I-5105, t. 37. i citirana sudska praksa).
- 27 Sud je u predmetu u kojemu je donesena prethodno citirana presuda Österreichischer Rundfunk već imao priliku utvrditi je li Bundeskommunikationssenat sud u smislu članka 234. UEZ-a. U tom pogledu, u točkama 19. do 21. svoje presude Sud je presudio da na temelju odredaba o osnivanju i djelovanju Bundeskommunikationssenata

primjenjivih u prethodno citiranom predmetu to tijelo treba smatrati sudom u smislu članka 234. UEZ-a.

- 28 U ovom predmetu primjenjuju se odredbe o osnivanju i djelovanju Bundeskommunikationssenata koje su sadržajno istovjetne onima koje su bile primjenjive u predmetu u kojemu je bila donesena prethodno citirana presuda Österreichischer Rundfunk. U tim okolnostima Bundeskommunikationssenat treba i u ovom predmetu smatrati sudom u smislu članka 267. UFEU-a.
- 29 Iz prethodno navedenoga očito je da je Bundeskommunikationssenatov zahtjev za prethodnu odluku dopušten.

Meritum

- 30 Svojim pitanjem Bundeskommunikationssenat u biti traži od Suda da razmotri valjanost članka 15. stavka 6. Direktive 2010/13 s obzirom na članak 16. i članak 17. stavak 1. Povelje kao i članak 1. Dodatnog protokola. Osobito se pita krše li se člankom 15. stavkom 6. temeljna prava imatelja isključivih prava emitiranja zbog toga što je imatelj tih prava dužan svakoj televizijskoj kući s poslovnim nastanom u Europskoj uniji omogućiti proizvodnju kratkih informativnih izvješća bez mogućnosti traženja naknade koja bi premašivala iznos dodatnih troškova izravno nastalih omogućavanjem pristupa signalu.

Članak 17. Povelje

- 31 Člankom 17. stavkom 1. Povelje predviđeno je da „[s]vatko ima pravo vlasništva nad svojom na zakonit način stečenom imovinom, kao i pravo njezina korištenja, raspolaganja njome i njezina ostavljanja u nasljedstvo. Imovina nikome ne može biti oduzeta, osim u slučaju zaštite javnog interesa ili u slučajevima i pod uvjetima predviđenima zakonom, uz pravodobno plaćanje naknade za njezin gubitak. Korištenje imovine može se urediti zakonom ukoliko to zahtijeva opći interes.”
- 32 Države članice osiguravaju da za potrebe kratkih novinskih [informativnih] izvješća, svaka televizijska kuća osnovana u Zajednici [s poslovnim nastanom u Europskoj uniji] ima pristup na pravednoj, razumnoj i nediskriminirajućoj osnovi događajima od velikog interesa javnosti koje na isključivoj osnovi prenosi televizijska kuća u njihovoj nadležnosti. Članak 15. stavak 1. propisuje da države članice osiguravaju da u svrhu proizvodnje kratkih informativnih izvješća svaka televizijska kuća s poslovnim nastanom u Europskoj uniji ima pravičan, razuman i nediskriminirajući pristup događajima od velikog interesa javnosti koje na isključivoj osnovi emitira televizijska kuća pod njihovom nadležnošću. U skladu s člankom 15. stavkom 3. takav je pristup načelno zajamčen omogućavanjem televizijskim kućama slobodnog izbora kratkih isječaka sa signala emitirajuće televizijske kuće. U skladu s člankom 15. stavkom 6. Direktive, ako je u korist imatelja isključivih prava audiovizualnog emitiranja predviđena naknada, ona ne smije premašivati iznos dodatnih troškova izravno nastalih omogućavanjem pristupa signalu.

- 33 Pravila čiji je sadržaj istovjetan sadržaju pravila navedenih u prethodnoj točki već su bila sadržana u članku 3.k Direktive 89/552 kako je izmijenjena Direktivom 2007/65.
- 34 U tim se okolnostima postavlja pitanje odnose li se zapravo jamstva predviđena člankom 17. stavkom 1. Povelje i na ugovorom stečena prava audiovizualnog emitiranja. Zaštita dana tim člankom ne odnosi se na isključivo poslovne interese ili izgleda čija neizvjesnost čini bit gospodarskih djelatnosti (presuda od 9. rujna 1998., FIAMM i dr./Vijeće i Komisija, C-120/06 P i C-121/06 P, Zb., str. I-6513., t. 185. i citirana sudska praksa), nego na imovinska prava iz kojih, sukladno pravnom sustavu, proizlazi stečeni pravni položaj koji omogućuje autonomno korištenje tih prava njihovu nositelju u vlastitu korist.
- 35 Istina je da se isključiva prava emitiranja televizijskim kućama dodjeljuju na temelju ugovora, uz naknadu, što tim televizijskim kućama omogućava emitiranje određenih događaja na isključivoj osnovi i tako isključuje mogućnost da druge televizijske kuće na bilo koji način emitiraju te događaje. Zato se ta prava ne mogu smatrati isključivo poslovnim interesima ili izgledima, nego imovinskim pravima.
- 36 Međutim, s obzirom na okolnosti glavnog postupka, postavlja se pitanje predstavljaju li predmetna isključiva prava stečeni pravni položaj u smislu prethodne točke 34.
- 37 U tom pogledu, prema pravu Europske unije, od stupanja na snagu Direktive 2007/65, odnosno od 19. prosinca 2007., države članice dužne su televizijskim kućama jamčiti pravo na proizvodnju kratkih informativnih izvješća o događajima od velikog interesa javnosti koji su predmetom isključivih prava emitiranja, pri čemu imatelji takvog prava ne mogu tražiti naknadu koja bi premašivala iznos dodatnih troškova izravno nastalih omogućavanjem pristupa signalu.
- 38 S obzirom na navedene propise Europske unije, koje su države članice dužne prenijeti u svoj nacionalni pravni poredak, televizijskoj kući nije moguće ugovornom odredbom poput one koja je predmetom spora u glavnom postupku dodijeliti stečeni pravni položaj, zaštićen člankom 17. stavkom 1. Povelje, koji bi toj televizijskoj kući omogućio samostalno ostvarivanje njezina prava na televizijsko emitiranje, kako je to navedeno u prethodnoj točki 34., u smislu da bi ta televizijska kuća suprotno obvezujućim odredbama Direktive 2007/65 mogla tražiti naknadu koja premašuje iznos dodatnih troškova izravno nastalih omogućavanjem pristupa signalu.
- 39 Gospodarski subjekt kao što je Sky, koji je nakon što je Direktiva 2007/65 stupila na snagu 19. prosinca 2007. ugovorom stekao isključiva prava na televizijsko emitiranje – u ovom slučaju 21. kolovoza 2009. – ne može se s obzirom na pravo Europske unije pozivati na stečeni pravni položaj zaštićen člankom 17. stavkom 1. Povelje jer su države članice bile dužne tu direktivu prenijeti, što su mogle učiniti bilo kada, ali najkasnije do 19. prosinca 2009.

40 U tim okolnostima imatelj isključivih prava na televizijsko emitiranje koja se odnose na događaje od velikog interesa javnosti ne može se pozivati na zaštitu dodijeljenu člankom 17. stavkom 1. Povelje.

Članak 16. Povelje

41 Člankom 16. Povelje predviđeno je da se „[s]loboda poduzetništva priznaje u skladu s pravom Unije te nacionalnim zakonodavstvima i praksama”.

42 Zaštita zajamčena člankom 16. Povelje obuhvaća slobodu obavljanja gospodarske ili trgovinske djelatnosti, slobodu ugovaranja i slobodno tržišno natjecanje, kao što je to očito iz objašnjenja uz taj članak, koje u skladu s člankom 6. stavkom 1. podstavkom 3. UEU-a i člankom 52. stavkom 7. Povelje treba uzeti u obzir prilikom tumačenja Povelje (presuda od 22. prosinca 2010., DEB, C-279/09, Zb., str. I-13849., t. 32.).

43 Osim toga, sloboda ugovaranja između ostalog uključuje slobodu izbora poslovnog partnera (vidjeti u tom smislu presudu od 10. srpnja 1991., Neu i dr., C-90/90 i C-91/90, Zb., str. I-3617., t. 13.), kao i slobodu određivanja cijene usluge (vidjet, u tom smislu presudu od 22. ožujka 2007., Komisija/Belgija, C-437/04, Zb., str. I-2513., t. 51. i od 19. travnja 2012., F-Tex, C-213/10, Zb., t. 45.).

44 Kao što proizlazi iz točaka 35. i 37. mišljenja nezavisnog odvjetnika, iz članka 15. Direktive 2010/13 proizlazi da imatelj isključivih prava emitiranja ne može slobodno odlučiti s kojim bi televizijskim kućama želio sklopiti ugovor o davanju prava na proizvodnju kratkih informativnih izvješća. Isto tako, s obzirom na članak 15. stavak 6. te direktive, u vezi s kojim je sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku Sudu postavio pitanje, imatelj isključivih prava emitiranja ne može slobodno odlučiti o cijeni po kojoj će omogućiti pristup signalu u svrhu proizvodnje kratkih informativnih izvješća. Ta odredba osobito priječi imatelja takvog prava da od televizijskih kuća koje proizvode kratka informativna izvješća zahtijeva sudjelovanje u troškovima stjecanja isključivih prava emitiranja. Prema tome, članak 15. stavak 6. jest zadiranje u slobodu poduzetništva imatelja isključivih prava emitiranja.

45 Međutim, u skladu s praksom Suda, sloboda poduzetništva nije apsolutni prerogativ, nego se mora sagledavati u odnosu na njezinu ulogu u društvu (u tom smislu vidjeti presudu od 9. rujna 2004., Španjolska i Finska/Parlament i Vijeće, C-184/02 i C-223/02, Zb., str. I-7789., t. 51. i 52., kao i presudu od 6. rujna 2012., Deutsches Weintor, C-544/10, Zb., t. 54. i citiranu sudsku praksu.)

46 Na temelju te sudske prakse te s obzirom na tekst članka 16. Povelje, koji se razlikuje od teksta drugih temeljnih sloboda iz glave II. Povelje, a sličan je tekstu određenih odredaba glave IV. te povelje, na slobodu poduzetništva može se djelovati nizom intervencija tijela javne vlasti kojima se u općem interesu može ograničiti obavljanje gospodarske djelatnosti.

- 47 Ta se okolnost između ostalog odražava u načinu na koji na temelju članka 52. stavka 1. Povelje treba primijeniti načelo proporcionalnosti.
- 48 U skladu s tom odredbom Povelje, svako ograničenje u pogledu ostvarivanja prava i sloboda priznatih Poveljom treba biti propisano zakonom, poštovati bit tih prava i sloboda i, u skladu s načelom proporcionalnosti, biti nužno i zaista služiti ciljevima od općega interesa koje je Unija priznala ili zahtjevima u pogledu zaštite prava i sloboda drugih.
- 49 U tom pogledu Sud ističe da se člankom 15. stavkom 6. Direktive 2010/13 ne utječe na bitni sadržaj slobode poduzetništva. Tom se odredbom, naime, imatelja isključivih prava emitiranja ne sprječava da gospodarsku djelatnost obavlja kao takvu. Njome se isto tako imatelja tih prava ne sprječava da ta prava koristi tako da uz naknadu sam emitira događaj u pitanju ili da to pravo ugovorom uz naknadu prenese drugoj televizijskoj kući ili bilo kojem drugom gospodarskom subjektu.
- 50 Što se tiče proporcionalnosti utvrđenog zadiranja, valja podsjetiti na to da, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, načelo proporcionalnosti zahtijeva da su akti institucija Unije sposobni ostvariti legitimne ciljeve koje slijedi zakonodavstvo o kojem je riječ i da ne prelaze granice onoga što je prikladno i nužno za ostvarenje tih ciljeva, s time da ako postoji mogućnost izbora između više prikladnih mjera, treba izabrati onu koja je manje otegotna, te da uzrokovane nepovoljnosti ne smiju biti neproporcionalne u odnosu na predviđene ciljeve (presuda od 8. srpnja 2010., Afton Chemical, C-343/09, Zb., str. I-7027, t. 45., kao i presuda od 23. listopada 2012., Nelson i dr., C-581/10 i C-629/10, Zb., t. 71., kao i citirana sudska praksa).
- 51 U tom pogledu prvo treba istaknuti da je komercijalizacija na isključivoj osnovi događaja od velikog interesa javnosti trenutačno sve raširenija te bi javnosti mogla znatno ograničiti pristup informacijama o tim događajima. S tog stajališta člankom 15. Direktive 2010/13 nastoji se, kao što proizlazi iz uvodnih izjava 48. i 55. navedene direktive, zaštititi temeljnu slobodu primanja informacija, zajamčenu člankom 11. stavkom 1. Povelje, te raznolikošću informativnih sadržaja i programa u Europskoj uniji promicati pluralizam medija, zaštićen člankom 11. stavkom 2. Povelje.
- 52 Zaštita sloboda zajamčenih člankom 11. Povelje nesumnjivo predstavlja legitiman cilj od općeg interesa (vidjeti u tom smislu presudu od 13. prosinca 2007., United Pan-Europe Communications Belgium i dr., C-250/06, Zb., str. I-11135., t. 42.) čija se važnost u demokratskom i pluralističkom društvu osobito mora istaknuti (vidjeti u tom smislu presudu od 22. prosinca 2008., Kabel Deutschland Vertrieb und Service, C-336/07, Zb., str. I-10889., t. 33., i presudu od 6. rujna 2011., Patriciello, C-163/10, Zb., str. I-7565., t. 31.). Ta je važnost osobito očita u slučaju događaja od velikog interesa javnosti. Stoga treba utvrditi da se člankom 15. Direktive 2010/13 nastoji ostvariti cilj od općeg interesa.
- 53 Isto tako, članak 15. stavak 6. Direktive 2010/13 je primjeren za osiguranje ostvarenja zadanog cilja. Tom se odredbom, tako što se njome svakoj televizijskoj kući jamči pristup tim događajima, omogućava da svaka od njih proizvodi kratka informativna

izvješća i tako javnost obavještava o događajima od velikog interesa javnosti koji se komercijaliziraju na isključivoj osnovi. Taj im je pristup zajamčen neovisno o njihovoj tržišnoj moći i financijskim mogućnostima, s jedne strane, te cijene plaćene za stjecanje isključivih prava emitiranja, pregovora o ugovoru s imateljem takvih prava i razmjera dotičnih događaja, s druge strane.

- 54 Nadalje, što se tiče nužnosti takvih propisa, valja istaknuti da se manje ograničavajuća mjera zasigurno mogla sastojati od određivanja takvog iznosa naknade za imatelje isključivih prava emitiranja koji premašuje troškove izravno nastale omogućavanjem pristupa signalu prije svega kako bi televizijske kuće koje proizvode kratka informativna izvješća sudjelovale u trošku stjecanja tih isključivih prava.
- 55 Ipak, očito je da cilj koji se nastoji postići člankom 15. stavkom 6. Direktive 2010/13 ne bi nekim manje ograničavajućim propisom bio tako učinkovito postignut kao primjenom te odredbe. Propisom kojim je za imatelje isključivih prava emitiranja predviđena naknada koja premašuje troškove izravno nastale omogućavanjem pristupa signalu i koja je izračunata na temelju dodatnih kriterija, kao što su prije svega cijena plaćena za stjecanje takvih prava i/ili razmjera predmetnog događaja, moglo bi se ovisno o, između ostalog, metodi korištenoj za određivanje iznosa naknade koja se mora platiti i financijskih mogućnosti televizijskih kuća koje žele pristup signalu odvratiti određene televizijske kuće od toga da zatraže pristup u svrhu proizvodnje kratkih informativnih izvješća, odnosno čak ih u tome i spriječiti i tako znatno ograničiti pristup javnosti informacijama.
- 56 Suprotno tomu, člankom 15. stavkom 6. Direktive 2010/13 svakoj televizijskoj kući zajamčen je pristup događaju koji se, u skladu s člankom 15. stavkom 1., odvija uz poštovanje načela jednakog postupanja i koji je posve neovisan o okolnostima iz prethodne točke, čime se proizvodnja kratkih informativnih izvješća omogućava svim televizijskim kućama.
- 57 U tim okolnostima zakonodavac Unije mogao je legitimno smatrati da se propisom kojim je za imatelje isključivih prava emitiranja predviđena naknada čiji iznos premašuje troškove izravno nastale omogućavanjem pristupa signalu zadani cilj ne bi tako učinkovito postigao kao što se postiže propisom kao što je članak 15. stavak 6. Direktive 2010/13 kojim se iznos svake naknade ograničava na iznos tih troškova te da je stoga takav propis potreban.
- 58 Konačno, što se tiče moguće neproporcionalnosti članka 15. stavka 6. Direktive 2010/13, sud koji je uputio zahtjev za prethodnu odluku u biti pita da li se obvezom država članica, predviđenom tom odredbom, da definiraju načine i uvjete u pogledu prava na proizvodnju kratkih informativnih izvješća postiže odgovarajuća ravnoteža između zahtjeva koji proizlaze iz temeljne slobode primanja informacija i zahtjeva koji proizlaze iz slobode poduzetništva. Taj sud smatra da proporcionalnim treba smatrati samo ono pravilo kojim se predviđa plaćanje naknade tako da se u obzir prije svega uzmu predmet dotičnih isključivih prava emitiranja i iznos koji je imatelj platio kako bi ta prava stekao.

- 59 U pogledu toga valja utvrditi da je zakonodavac Europske unije morao uspostaviti ravnotežu između, s jedne strane, slobode poduzetništva i, s druge strane, temeljne slobode građana Europske unije da primaju informacije i slobode i pluralizma medija.
- 60 Kada je riječ o nekoliko prava i temeljnih sloboda koji su zaštićeni pravnim poretom Europske unije, prilikom ocjene možebitne neproporcionalnosti odredbe prava Europske unije treba voditi računa o usklađivanju zahtjeva povezanih sa zaštitom tih različitih prava i o postizanju pravične ravnoteže među njima (vidjeti u tom smislu presude od 29. siječnja 2008., *Promusicae*, C-275/06, Zb., str. I-271., t. 65. i 66., kao i prethodno citiranu presudu u predmetu *Deutsches Weintor*, t. 47.).
- 61 Određivanjem zahtjeva u pogledu korištenja isječaka sa signala, zakonodavac Europske unije osigurao je da stupanj zadiranja u slobodu poduzetništva i moguća ekonomska korist koju bi televizijske kuće mogle imati od proizvodnje kratkog informativnog izvješća budu točno ograničeni.
- 62 Člankom 15. stavkom 5. Direktive 2010/13 predviđeno je da se kratka informativna izvješća o događaju koja su predmetom isključivog emitiranja ne mogu proizvoditi za bilo koju vrstu televizijskog programa, nego samo za opće informativne programe. Tako je u skladu s uvodnom izjavom 55. Direktive 2010/13 isključeno korištenje isječaka sa signala u zabavnim programima, koji imaju mnogo veći ekonomski učinak od općih informativnih programa.
- 63 Osim toga, u skladu s tom uvodnom izjavom i člankom 15. stavkom 6. Direktive 2010/13 države članice dužne su definirati načine i uvjete u pogledu davanja na raspolaganje korištenih isječaka sa signala, pritom na odgovarajući način vodeći računa o isključivim pravima emitiranja. U tom pogledu, iz članka 15. stavaka 3., 5. i 6. kao i iz navedene uvodne izjave 55. proizlazi da ti isječci moraju, između ostalog, biti kratki i ne smiju trajati dulje od devedeset sekundi. Isto tako, države članice dužne su definirati rokove u pogledu emitiranja tih isječaka. Naposljetku, televizijske kuće koje proizvode kratko informativno izvješće moraju, u skladu s člankom 15. stavkom 3., navesti izvor kratkog isječaka korištenog u njihovu izvješću, što za imatelja dotičnih isključivih prava emitiranja može imati pozitivan promidžbeni učinak.
- 64 Osim toga, kako je istaknuto u prethodnoj točki 49., člankom 15. Direktive 2010/13 nije isključena mogućnost da imatelji isključivih prava emitiranja ta prava iskorištavaju uz naknadu. Osim toga, nepostojanje mogućnosti refinanciranja prijebijem kao i možebitno smanjenje tržišne vrijednosti tih isključivih prava emitiranja može se u praksi uzeti u obzir prilikom pregovora o ugovoru u vezi sa stjecanjem dotičnih prava te se odraziti na cijenu plaćenu za to stjecanje.
- 65 Suprotno tomu, što se tiče prava i interesa koja se nastoje zaštititi člankom 15. Direktive 2010/13, valja podsjetiti da je, kao što je istaknuto u točki 51. ove presude, sve raširenija pojava da se događaji od velikog interesa javnosti komercijaliziraju na isključivoj osnovi i da to javnosti može znatno ograničiti pristup informacijama o tim događajima.

- 66 Vodeći računa o, s jedne strane, važnosti zaštite temeljne slobode primanja informacija i slobode i pluralizma medija, zajamčenih člankom 11. Povelje i, s druge strane, zaštite slobode poduzetništva zajamčene člankom 16. Povelje, zakonodavac Europske unije bio je slobodan donijeti pravila poput onih predviđenih člankom 15. Direktive 2010/13, koja ograničavaju slobodu poduzetništva, ali istovremeno, s obzirom na potrebno ponderiranje predmetnih prava i interesa, prednost pred slobodom ugovaranja daje javnom pristupu informacijama.
- 67 U tim okolnostima zakonodavac Unije mogao je imateljima isključivih prava emitiranja posve legitimno nametnuti ograničenja u pogledu slobode poduzetništva sadržana u članku 15. stavku 6. Direktive 2010/13 te smatrati da negativni učinci koji iz te odredbe proizlaze nisu neproporcionalni s obzirom na ciljeve koji se njome nastoje ostvariti te da su takvi da osiguravaju pravičnu ravnotežu između raznih prava i temeljnih sloboda o kojima je u ovom predmetu riječ.
- 68 Iz prethodno navedenoga proizlazi da razmatranjem postavljenog prethodnog pitanja nije otkriven nijedan element koji bi mogao utjecati na valjanost članka 15. stavka 6. Direktive 2010/13.

Troškovi

- 69 Budući da ovaj postupak ima značaj prethodnog pitanja za stranke glavnog postupka pred sudom koji je uputio zahtjev, na tom je sudu da odluči o troškovima postupka. Troškovi podnošenja očitovanja Sudu, koji nisu troškovi spomenutih stranaka, ne nadoknađuju se.

Slijedom navedenog, Sud (veliko vijeće) odlučuje:

Razmatranjem postavljenog pitanja nije otkriven nijedan element koji bi mogao utjecati na valjanost članka 15. stavka 6. Direktive 2010/13/EU Europskog parlamenta i Vijeća od 10. ožujka 2010. o koordinaciji određenih odredaba utvrđenih zakonima i drugim propisima u državama članicama o pružanju audiovizualnih medijskih usluga (Direktiva o audiovizualnim medijskim uslugama).

[Potpisi]

* Jezik postupka: njemački